

Boendeplan för särskilt boende för personer med funktionsnedsättning enligt Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och Socialtjänstlag (2001:453) (SoL) 2021 – 2031

Region innerstaden

Regionen innefattar följande stadsdelsförvaltningar:
Kungsholmen, Norrmalm, Södermalm och
Östermalm

Syfte och mål med boendeplanen

Med hjälp av en stadsövergripande boendeplan kan Stockholms stad öka möjligheterna att bättre planera och tillgodose alla brukares behov och önskemål vad gäller bostäder med särskild service inom valfrihetssystemet. Boendeplanen ökar möjligheten att skapa variation i utbudet av bostäder, planera för utbyggnad av särskilda profilbostäder. Planen ökar även möjligheten att tillsäkra den geografiska placeringen av bostäder över hela staden ökar.

Målen med den stadsövergripande boendeplanen är att på sikt tillgodose behoven av bostäder med särskild service, att minska antal icke verkställda beslut och antal placeringar utanför valfrihetssystemet avseende dessa bostäder.

Befintliga boenden

Inom samtliga fyra stadsdelsområden finns såväl gruppboendestäder som serviceboendestäder med stöd för personer med funktionsnedsättning inom LSS. De allra flesta boendena som stadsdelsförvaltningarna ansvarar för tillhör kategori C¹ enligt uppdelningen som finns beskriven i *Vägledning för boendeplan 2021-2031* (bilaga 2), tätt följt av kategori D². Värt att notera att samtliga lägenheter inom kategori D inom regionen avser LSS-målgruppen. Inom samtliga fyra stadsdelsområden finns det både bostäder som drivs i egen regi och bostäder som drivs på entreprenad

¹ Gruppboendestad LSS normal tillgänglighetsanpassning

² Serviceboendestad LSS eller SoL

Den dominerande målgruppen för innerstadens särskilda boenden är personkrets 1 enligt LSS³. Kartläggningen visar även att det i dagsläget inte finns något särskilt boende för målgruppen personkrets 2⁴ som stadsdelsförvaltningarna ansvarar för.

En förändring jämfört med föregående års boendeplan är att det har tillkommit en ny gruppboende inom regionen, Dalagatans gruppboende tillhörande Norrmalms stadsdelsförvaltning. Gruppboendet har totalt 6 lägenheter inom kategori C. Enbart ett boende är planerat att avvecklas innan 2031 inom region innerstaden. Detta boende tillhör Östermalms stadsdelsförvaltning.

Kartläggningen visar ett fåtal lägenheter inom regionen som under 2020 har stått tomma längre än tre månader. Samtliga dessa lägenheter tillhör Norrmalms stadsdelsförvaltning. Detta förklaras av att flera av dessa lägenheter tillhör den nya gruppboendet och flera brukare som fick erbjudande tackat nej till dessa. Detta tillsammans med långsammare flyttprocesser till följd av rådande pandemi har resulterat i att förvaltningen haft lägenheter tomma under längre perioder än vad som är vanligt.

Södermalms och Kungsholmens stadsdelsförvaltningar ansvarar även för lägenheter inom kategori A⁵, något som Norrmalm och Östermalms stadsdelsförvaltningar däremot saknar.

Södermalms stadsdelsförvaltning ansvarar för två boenden, en serviceboende med sju lägenheter och en gruppboende med fem lägenheter, som har inriktning döva personer inom personkrets 1.

Norrmalms stadsdelsförvaltning driver en gruppboende med 16 lägenheter i kategori E⁶, med målgrupp personer med långvariga psykiska funktionsnedsättningar, vilket är det enda inom regionen. Samtliga stadsdelsförvaltningar har däremot stödboenden för målgruppen socialpsykiatri, någonting som inte redovisas i kartläggningen då denna boendeform inte beaktas av socialförvaltningen i boendeplaneringen för funktionsnedsättningsområdet. Dessa stödboenden fyller dock en funktion i att tillgodose behovet av särskilda boendeformer för en

³ Personkrets 1: omfattar personer med utvecklingsstörning, autism eller autismsliknande tillstånd.

⁴ Personkrets 2: omfattar personer med ett betydande och bestående begåvningsmässigt funktionshinder efter en hjärnskada i vuxen ålder föranledd av yttre våld eller en kroppslig sjukdom.

⁵ Gruppboende LSS ytkrävande

⁶ Gruppboende SoL

socialpsykiatrisk målgrupp och är därmed en viktig del för helhetsbilden av det befintliga beståndet.

Befintliga individuella avtal

Samtliga stadsdelsförvaltningar inom regionen har individuella avtal utanför Lag (2008:962) om valfrihetssystem (LOV). Södermalms stadsdelsförvaltning står för det högsta antalet individuella avtal. Det högre antalet inom Södermalms stadsförvaltning kan förklaras av förvaltningens storlek sett till bland annat befolkningens mängd och antal aktuella ärenden.

Värt att notera att samtliga stadsdelsförvaltningar inom regionen, utom Östermalms stadsdelsförvaltning rapporterar en minskning av antalet individuella avtal jämfört med föregående års kartläggning. Regionens totala antal individuella avtal har minskat från 143 st. år 2020 till 126 st. år 2021. Den största minskningen både sett till antal och procent har skett inom Södermalms stadsdelsförvaltning.

Ungefär 25 procent av nämnda placeringar utanför LOV har varit nödvändiga utifrån de enskilda individernas behov av stöd och/eller miljöfaktorer.

Antalet individuella avtal är relativt jämt fördelade mellan kategorierna. Dock utgör kategori C den kategori som flest individuella avtal avser. En siffra som sticker ut i förhållande till regionens befintliga bestånd är antalet placeringar inom kategori E. Antalet individuella avtal inom denna kategori är högt i förhållande till antalet boendeplatser. Antalet individuella avtal inom kategorin har emellertid minskat jämfört med 2020 års boendeplan.

Regionens förvaltningar har under 2020 arbetat aktivt för att erbjuda brukare med externa placeringar utanför LOV plats inom stadens valfrihetssystem. Förvaltningar arbetar även med att omförhandla individuella avtal så att dessa bättre stämmer överens med valfrihetens ersättningssystem. Under 2020 har en ny gruppboende inom kategori C tillkommit inom regionen vilket även i mindre utsträckning bidragit till att minska behovet av externa placeringar.

Pågående projekt av boenden

Kungsholmens stadsdelsförvaltning planerar för totalt 54 st. lägenheter i bostäder med särskild service enligt LSS vilket är en minskning från 62 st. föregående år. Två gruppboenden enligt LSS,

kategori C med totalt 12 st. lägenheter samt 6 st. servicebostäder, enligt LSS kategori D med totalt 42 lägenheter. Förvaltningen rapporterar förseningar i planeringen av fyra projekt; ”Hornsberg kvarter 3”, ”Hornsberg”, ”Stadhagsklippan/Centralkvarteret” samt ”Rasbranten”. Förseningarna beror på olika faktorer såsom risk för höga partikelhalter efter anläggning av förbifart Stockholm samt flytt av en idrottsplats. Vidare är status för projektet ”Tvättkorgen” med planerad inflyttning 2022 i dagsläget vilande. Detta då det saknas en tidsplan för området där projektet ingår.

Norrmalms stadsdelsförvaltning planerar för totalt 18 lägenheter. Förvaltningen har ett pågående projekt om att starta en servicebostad i Hagastaden. Jämfört med tidigare års boendeplan har projektet blivit framskjutet från uppstart under 2022 till uppstart första kvartalet 2024. Förvaltningen har även uttryckt sitt intresse att bygga en gruppbofastad i Sabbatsbergsområdet. Det finns ännu inga beslut tagna om detta men förvaltningens avsikt är att detta ska vara i form av en gruppbofastad inom kategori C.

Östermalms stadsdelsförvaltning planerar för totalt 48 lägenheter fördelade på sju bostäder med särskild service LSS. Av dessa är 42 st. lägenheter gruppbofastäder inom kategori C och 6 st. lägenheter inom kategori A. Lägenheterna planeras i samband med den fortsatta utvecklingen av bland annat Norra Djurgårdstaden, Loudden samt Södra Värtan. Förvaltningen rapporterar att flera av bostadsprojekten är i ett tidigt skede i planeringsfasen och därmed saknas det i nuläget markanvisning och tidsplaner för ett färdigställande. Oklarheter kring byggprojekten försvårar förvaltningens planering och möjligheter att tillgodose efterfrågan på bostäder.

Södermalms stadsdelsförvaltning planerar för totalt 19 lägenheter inom bostäder med särskild service LSS. Av dessa är 8 st. lägenheter i kategori D och 11 st. i kategori C. Planeringen avser två större projekt, ”Kvarteret Persikan” och ”Kvarteret Fikonet”. Den förstnämnda är ett pågående byggprojekt och inriktningsärendet har godkänts av Södermalms stadsdelsnämnd. Kvarteret Fikonet befinner sig i förstudie och samtal förs med hyresvärd om fortsatt planering.

Uppskattat behov av boenden år 2031

Samtliga förvaltningar i regionen bedömer ett fortsatt stort behov av lägenheter inom kategori C. För övriga kategorier skiljer sig det uppskattade behovet åt mellan förvaltningarna. Dock rapporterar

regionen att det totala behovet minskat med cirka 18 procent jämfört med föregående års kartläggning. Den kategori där regionen främst ser ett minskat behov är kategori C vilket delvis kan förklaras av en större och successivt ökande tillgång inom stadens valfrihetssystem.

Behovet grundas bland annat på en bedömning av att ungdomar som idag är inneboende hos sina föräldrar kommer att behöva en egen bostad innan planeringsperiodens slut. Dessutom ser flera stadsdelsförvaltningar en fortsatt växande målgrupp med yngre personer som utvecklar demenssjukdom. Flera av dessa bor i dagsläget kvar i ordinärt boende med stöd från hemtjänst i väntan på att en ledig plats på särskilt boende ska erbjudas. Vidare har behoven hos målgruppen yngre personer med demenssjukdom i vissa fall tillgodosetts genom placeringar i gruppboende enligt SoL utanför LOV.

Avseende kategori B⁷ är behovet störst bland brukare som i dagsläget är placerade på exempelvis HVB-hem eller gruppboenden utanför LOV. Bristen på denna typ av gruppboende inom stadens valfrihetssystem är en försvårande faktor för förvaltningarna att erbjuda kostnadseffektiva alternativ till brukarna. Brukare i behov av en friliggande gruppboende har i många fall någon form av problemskapande beteende i kombination med andra funktionsnedsättningar.

Avseende så kallade ”flyttkedjor” ser regionen att detta inte sker i särskilt stor utsträckning. I de fall det förekommer avser det bland annat brukare inom serviceboende som har större behov av personaltäthet och omsorg och behöver därmed flytta till exempelvis en gruppboende. Inom målgruppen neuropsykiatriska funktionsnedsättningar kan flyttkedjor ske som en del av en självständighetsprocess. Dock sker detta i en låg utsträckning.

Enligt stadens befolkningsprognos förväntas innerstaden ha en svagare utveckling av befolkningsmängden i åldrarna 20–25 år jämfört med övriga regioner. Detta bidrar till en lägre utvecklingstakt i prognosen över bostäder med särskild service. Enligt prognoserna kommer flödet av personer i behov av bostäder med särskild service att följa samma mönster som för åren 2013–2019 (inflöde) respektive 2014–2018 (utflöde) och därmed kan ingen större ökning av behovet skönjas. Däremot visar prognosen ett kvarboende för personer i grupp- och serviceboendena som

⁷ Gruppboende LSS friliggande

passerat 65. Detta kan öka behovet av bostäder med särskild service för en åldrande målgrupp inom innerstaden alternativt medföra ett minskat utflöde på flera av regionens gruppboestäder.

Slutsatser summering

Region innerstaden ser ett prognostiserat behov 2031 som är större än de projekt som i dagsläget planeras kan möta. Detta gäller i kategori A, B, C och E. Däremot kommer regionen kunna möta de behov som i dagsläget bedöms inom kategori D. Regionen rapporterar dock förseningar i flera pågående projekt vilket ytterligare försvårar tillgången till särskilda boendeformer.

Jämfört med 2020 års boendeplan ser regionen ett något minskat behov som främst avser gruppboestäder med normal tillgänglighetsanpassning

Då innerstadsregionen har en bebyggelse av tätare karaktär ser stadsdelsförvaltningarna det som utmanande att bygga friliggande respektive ytkrävande gruppboestäder. Stadsdelsförvaltningarna ser det som mycket svårt att möta behovet utan att antingen placera utanför LOV och/eller utanför innerstadens geografiska område.

I kategori E ser innerstadens stadsdelsförvaltningar att flera brukare är placerade i gruppboestäder enligt SoL utanför LOV eller i HVB-hem då gruppboestäderna enligt SoL inom stadens valfrihetssystem inte i dagsläget har kapacitet att möta behoven hos brukare med omfattande stöd- och omvårdnadsbehov inom socialpsykiatri.

Bilagor

1. Excelformulär
2. Vägledning för framtagande av Boendeplanen
3. Befolkningsdata (från start.stockholm)
4. Swecos prognos över kommande behov av bostäder med särskild service